

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik

w sprawie z wniosku M. D. , P. V., K. P.

o wyłączenie sędziego Sądu Okręgowego w W. - S.Z.

od orzekania w sprawie o sygn. XII K 44/20,

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 8 lutego 2023 r.,

**stwierdza swoją niewłaściwość i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Warszawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 30 września 2021 r., XII K 44/20, Sąd Okręgowy w Warszawie przekazał Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wnioski obrońców M. D., P. V., K. P. o wyłączenie sędziego referenta w sprawie, złożone do protokołu podczas rozprawy głównej 30 września 2021 r., uznając je za wniosek o wyłączenie sędziego, o którym stanowi art. 26 § 2 i 3 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym.

Wniosek został zarejestrowany w repertorium NWW, ale z uwagi na postanowienie Wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 14 lipca 2021 r. w sprawie C-204/21, zawieszające stosowanie art. 26 § 2, 4-6 ustawy o Sądzie Najwyższym, zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, przydział spraw z repertorium NWW został wstrzymany (z notatki z 27 maja 2022 r. wynika, że Sąd Okręgowy w Warszawie został poinformowany o powyższym, k. 207 akt SO).

Na rozprawie 27 maja 2022 r. Obrońca oskarżonego M.D. wniósł o odroczenie lub przerwanie rozprawy celem ustalenia, czy w ramach postępowania przed Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego wydano postanowienie o pozostawieniu wniosków o wyłączenie sędziego bez rozpoznania lub jakiegokolwiek inne rozstrzygnięcie w kwestii incydentalnej, wskazując, że wniosek o wyłączenie sędziego generuje odrębne postępowanie incydentalne, które – jeżeli zostało wszczęte – powinno zostać zakończone przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego sprawę główną (k. 212-213 akt SO). Sąd Okręgowy wniosku tego nie uwzględnił, a w uzasadnieniu wskazał, że przekazanie wniosku, o którym stanowi art. 26 § 2 ustawy o SN Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, w świetle art. 26 § 2 *in fine*, nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania. Zdaniem Sądu Okręgowego brzemieniem zdania ostatniego z art. 26 § 2 ustawy o SN nie wyklucza też wydania orzeczenia merytorycznego w sprawie (k. 214-215 akt SO).

Na rozprawie 14 czerwca 2022 r. Obrońca Oskarżonego M. D. wniósł o rozważanie przez Sąd odroczenia wydania rozstrzygnięcia merytorycznego w sprawie do momentu wydania postanowienia w sprawie incydentalnej dotyczącej wniosków złożonych na pierwszej rozprawie. Sąd wniosku nie uwzględnił, podkreślając, że z art. 26 § 2 ustawy o SN wynika prawo a nawet obowiązek procedowania w sprawie pomimo złożenia wniosku w tym trybie (k. 219-222 akt SO).

Wyrok w sprawie XII K 44/20 Sąd Okręgowy w Warszawie wydał 9 sierpnia 2022 r.

15 lipca 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2022, poz. 1259). Na jej podstawie wprowadzono procedurę badania na wniosek uprawnionego spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu (art. 42a § 3 i nast. ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych). Sąd Najwyższy Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych przestał być tym samym sądem wyłącznie właściwym do rozpoznawania wniosków o wyłączenie sędziego z zarzutem braku niezawisłości

sędziego lub braku niezależności sądu. W konsekwencji, w sprawach wniosków przekazywanych do Sądu Najwyższego postanowieniami sądów w trybie art. 26 § 2 ustawy o SN Prezes SN wyznaczył składy orzekające. W niniejszej sprawie, zainicjowanej postanowieniem Sądu Okręgowego z 30 września 2021 r., XII K 44/20, skład został wyznaczony 5 października 2022 r.

Na podstawie zarządzenia z 19 września 2022 r., pismem z 29 września 2022 r., wnioskodawcy zostali zapytani, czy z uwagi na podniesione we wniosku o wyłączenie sędziego zarzuty, wnoszą oni o rozpoznanie wniosków w trybie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: u.SN), czy też w trybie przewidzianym w art. 42a § 3 i nast. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2020, poz. 2072; 2021, poz. 1080, 1236; 2022, poz. 655, 1259, 1933).

W piśmie z 11 października 2022 r. pełnomocnik oskarżonego K.P. wskazał, że wniosek został złożony 30 września 2021 r., co sprawia, że aktualna reakcja Sądu Najwyższego, to działanie pozorne. Przedstawił pokrótce dalsze procedowanie w sprawie, w której złożono wniosek, po wyrok z 9 sierpnia 2022 r. Wskazał też, że sędzia, którego dotyczył wniosek w międzyczasie zgłosił się jako kandydat do Krajowej Rady Sądownictwa na nową kadencję i został wybrany do jej składu. Ponadto zauważył, że nie widzi możliwości konwalidowania błędu pierwotnego, jakim był brak rozpoznania wniosku przez Izbę Karną Sądu Najwyższego. Nie wskazał przy tym, na jakiej podstawie prawnej właściwa dla rozpoznania wniosku byłaby Izba Karna SN, która nigdy takiej właściwości nie posiadała.

W piśmie z 10 października 2022 r., które wpłynęło do Sądu Najwyższego 17 października 2022 r., obrońca oskarżonego M. D. wniósł natomiast o rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego S. Z. w trybie art. 42a § 3 i nast. ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że 14 lipca 2021 r. Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał postanowienie

w sprawie C-204/21, którym Rzeczpospolita Polska została zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w tej sprawie, m.in. do zawieszenia stosowania art. 26 §§ 2, 4-6 i art. 82 §§ 2-5 u.SN, w zmienionym brzmieniu, jak również art. 10 ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020, poz. 190 ze zm.), przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu. Wskazaniem postanowieniem Wiceprezes TSUE nie zwiesił natomiast stosowania art. 26 § 3 u.SN, który stanowi, że wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Pomimo iż w dniu orzekania procedura z art. 26 § 2-6 ustawy o SN nie jest jedyną przewidzianą w systemie prawnym w celu podnoszenia przez zainteresowanego (stronę) zarzutu spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności oraz braku niezależności sądu, to w mocy pozostaje wskazane postanowienie Wiceprezesa TSUE. Skoro więc podstawą przekazania Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego wniosku oskarżonego o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziego Sądu Okręgowego w Warszawie był art. 26 § 2 u.SN, to – pomijając dyspozycję tego przepisu – Sąd Najwyższy stwierdza swoją niewłaściwość i w konsekwencji przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie, jako właściwemu.